

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

De spe et charitate ca.xiiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Liber Tertius

eamus fides Hebræorum, hoc est vetus testamentum dici a Christo ideo
derelinqui, quod pars ea que de ceremoniis, id est sacrificiis et ea similiter
que agit de iudiciis et de contractibus humanis, per novam abrogetur
Nos autem nostram illi dicimus imponi, quod retentis ex veteri testamēto
moralibus preceptis, ritibus illi Ceremoniales in christi sacrificium,
cuius erant figura, translati sunt, quod sit ut lex illa vetus Hebræorum peda
gogus, et derelicta, et nostra illi imposita dici possit. Non fuerit etiam
absurdum, si dicatur per molestem derelictam intelligi testamēti veteris
partes abrogatas, per eam vero que assumenda dicitur designari deca
logum, et Cerimonias, ut ad vetus testamentum totum id Christi dic
tum referatur, nam ut dixi quod est de moribus remansit intactum. Ceri
monie vero mutantur in melius. Sed quantum secundum hanc expositi
onem ad vetus testamentum pertinere videatur dictum Christi, reuera tam
en tangit et novum, nam illas partes assumi quod aliud est, quam illas in novum
transformari: Te igitur sepius interroga an perfecte credas, si firmus fu
eris, nihil est quod tolerare iam non possis, si autem infirmum te sentis,
dic Christo cum apostolis. Auge nobis fidem, nam si quis indiget sa
pientia postulet a Deo, et dabitur ei. Postulet autem in fide nihil hesi
tans, et memeto quod qui Deo credit, eum honorat, quod vero non credit men
daces facit, quo nihil esse potest indignius, detestabilius, perniciosius.

De spe et charitate

Caput. xiiij.

Receto aliquantisper ad fidei familiam, spem et charitates. Ut
breui quadam anacephalosi magis earum pateat ingenium,
et quicquid dicitur, erit ex theologorum officina deproptum. Spes igitur est
habitus voluntatis, quoad eorum desiderium inclinamur, que fides polli
cetur, desiderium autem eorum est bonorum, que non habentur. Sed quoniam
pacto tres iste virtutes theologice sunt discrete breuiter explicabo, si
tes (ut ante diximus) sic intellectum afficit, ut his tantum faciat assen
tiri, que scriptura sacra communi revelatione complexa est. Est autem com
munis revelatio, que salutandis ut saluent credenda proponit, sunt et alie
quedam revelationes non communes sed speciales, ut Joannis Apocalyp

Liber Tertius

his, que et si vera est, et ei cui ostēsa fuit intellecta, nobis tamen quia
que necessario explicite sunt credenda, nō continent, clausa et occulta,
In intellectu igitur est fides. Spes autē et charitas in voluntate,
voluntas operationes habet et quietes, negociuz et ocium. Operatio
eius duplex, vna qua velit, altera qua nolit. Vtriusq; negatiō est qui
es, quod theologī exprimunt per non velle, est autē operatio melior
quiete, velle quoq; q̄ nolle prestātius. Velle item duplex propter se,
et propter aliud, p̄mo frui dicimur, secūdo vti. fruimur. n. euz prop
ter se. Utimur vero cū gratia alteri^o meliori, q̄d p̄iaz amam^o, vt pa
nē propter vitaz. Frui q̄q; duplex. Nā et quoties aliq̄d euz possessio
nis desiderio, et quoties idēz possessionis respectu nō habito sui grā
amamus sic vtraq; opatione frui dicimur, vt duos amores duobus
vocalibus illuz sp̄ci, istū charitatis nūcupemus, et si dicas secūdum
hec dicta nō videri spes ab vsu differētes, vtpote que sicut et vsu q̄d
p̄iaz p̄pter aliud, vt Deus propter nos diligam^o. R̄ndeo non omēs
amores esse vsuz quo refertur ad aliud q̄d amat, sed euz tantū quo in
melius ordinam^o quod amat, sed omittam^o in p̄sentiaz theozema
ta ista subtiliora, tunc repetēda cū theologīcis q̄stionibus acri^o inten
demus. At qz vna oppositorū est disciplina, de desperatione aliquid
quomodo scilicet generet, adūciāz. Cuz volūtas sibi deuz desiderat
ac sperat, si decepta ratio id esse obtētu impossibile dicat (neq; n. nisi
decepta id dicet) volūtas qz impossibiliuz nō est electio, deuz vel nullo
amplius modo vel sub cōditioē. puta si obtinere possz, desiderat, et
horuz vtrūlibet. i. vel nullo modo, vl euz ea cōditione diffidēdo expe
teret, tristitiam quandaz parit in volūtate, q̄ vna satis est ad despa
randum. Judas in vltimo illo submersionis sue naufragio veniam
sub conditione, hoc est si possibilis esset, exoptabat, sed quia decepta
ratio id factu impossibile nūciabat, desperatione adductus laqueo
se suspēdit. Est igitur a natura sp̄ci aliena cōditio, sed forti atq; anī
mosa fide sperāduz est. Nā sub cōditione aliq̄d expetere, nō est spe
rare, sicut sub conditione velle non est simpliciter velle, vt qui mer

Liber Tertius.

ees vult ne moriat, p̄icere nō vult simplicit̄ p̄icere. Cōditōib⁹ igitur impone silētiū, et alteri⁹ vitē bona simplicit̄, et absolute sperare cōsueſce. S; qui vult efficacit̄ sperare, oportet eūz firmissime credere. Propterea desperātib⁹ us p̄suadem⁹ vt credāt. Et Chriſt⁹ apud Mattheūz dixit paralitico. Cōfide fili, et duob⁹ coecis. Creditis inquit, q; hoc possūz facere vobis: R̄nderunt. Utiq; domine. Tunc tetigit oculos eoz dicens. S̄cōm fidez vestrāz fiat vobis: Sed de his hec hactenus, iā ad longanimitatē tranſeam⁹.

De longanimitate.

Ca. xv.

Longanimitas ſt̄tus est ad patiētiēz ſubſidiūz adinuēt̄a, eius namq; est longinqua. ac magno t̄pis interſtitio remota bona cōſtanter aggredi, et inter expect̄ adūz nullis iūrijs frāgi, nullis difficultatib⁹ abſterri, nullis p̄turbatiōib⁹ in fugā ſ̄ti. Lōganimitas igit̄ patiētiēz bacul⁹ est, cui⁹ adm̄ iniculo diutius ſubſiſtere, et plūtulentā hanc ac lubricā vitā ſine lapſū et caſū poſſit incedere. Spem quoq; adiuuat virtus iſta, nā bonūz q̄d ſperat̄, etiā ſi in immenſum differat̄, ſuadet expect̄ adūz. Floruit at̄ iſta ſt̄tus in p̄phetis maxime et patriarchis, q̄ venturū Chriſtūz a lōge vidētes, et in fine ſeculorū natiūz fortiter ac lōganimit̄er expectabāt, et ideo dicti ſunt lōganim̄es in ſpe. hinc illa vox Jeſaiē p̄phete. Utinā diſrūperes coelos et deſcēderes, et illa. Mitte quez miſur⁹ es, et iſte quidem voces ſunt ſpei. Audi iā longanimitatē. Expecta (inquit Dauid) dñm viri liter age, cōfortet̄ cor tuūz, et ſuſtine dñm. Est et illa apud Jeſaiam lōganimitatis vox. Expectabo dñm q̄ abſcōdit faciez ſuam a domo Jacob, et p̄ſtolabor eūz, et alibi. Si morāz fuerit expecta eūz: Hec igit̄ ſt̄tus p̄pter expectādi difficultatē inuēt̄a est. Nā difficile expectatur ea q̄ ardēt̄ amata nō ſtatiz habēda, ſed lōge poſita eē iudicatur. Hinc illud quod in p̄ma noſtra Parthemice dixim⁹. Spes est lōga dolor, p̄miſſaq; munera amāti. Expectare diu labor est, et pondus iniquū. Sicut igit̄ magnanimitas in magnas, ita longanimitas in res q̄ lōge abſunt, v̄ abelle putatur an̄iōs leuat, et inter cun̄di